

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Ex herodes incarcerauit antipatru[m] insidiantem vite eius ca. xv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Euangelica

baa. xij. miliario distās a' bethleem vbi fere
delecta tribu beniamin pp̄ vxorē leuite. pau
a sup̄stites planxerūt mortuos suos. Hoc
aut̄ videt̄ heremias induisse potius cōm
nādo q̄ p̄phetando. Vinabat̄ em̄ immine
re tantā ruīnā duabz tribubz q̄nta facta fue
rat in filijs rachel: cū plangentū vox audī
ta est in rama. Tū etiā p̄phetauit de nece par
uuloz vt mattheus ait. et tūc rama nō ē no
mē loci. Sed qz rama excelsum sonat. Idē ē
aciū dicit̄. vox in excelsis audita est. Videt̄
q̄z debuisse dici: lra plorās filios suos: cum
bethleemite de tribu iuda fuerint. S; quia
tribus beniamin p̄terminata ē iude insinua
uit euāgelista multos de beniamin fuisse oc
cisos p̄ vicinā ad exaggerandū scelus hero
dis. Vel qz rachel iuxta bethleem sepulta ē:
p̄pheno locutionis mō d̄r ea egisse q̄ i loco
eodē gerebant. Et noluit cōsolari. qz nō sunt
id est de eo q̄ mortui esse desiderāt. Innocē
tes q̄dē martyres dicunt̄ laxato vocabulo
nō qz testes ch̄ri: s; qz p̄ ch̄ro occisi sunt. quē
si nō loquēdo: moriendo tū p̄fessi sunt. Pro
quo etiā eccl̄ia p̄ eis solēnt̄ cōsolari. qz quis ad infe
ros descendit̄. Vñ et in eoz solēnt̄ carē
ca leticie subiect̄. s; te deū laudam. et gloria
in excelsis deo. et p̄ allelusa q̄dā dicūt laus t̄
bi ch̄ri. alij. cantemus eia.

De nece duorum filioꝝ herodis.

Capitulum. xiiii

Scriptum est autē

f vt quoniam herodes multos orba
uerat filijs. ipse suis miserabilis
orbare. Nā p̄ astutiā antipatri iterum facti
sunt suspecti alexander et aristobolus patri
Ob hoc scripsit herodes augustinus: in multis
accusans filios. Visit autē augustus saturni
um et peanū legatos cū rescripto: vt corā his
duobz coactro cōsilio p̄cerū filios iudicaret
et d̄ eis si vincere eos posset faceret qd̄ vel
let. Auditis aut̄ hinc et inde p̄tibz legatos il
los damnādos p̄nunciauerūt: nō tū morte.
Tunc apud sebasten pater cōlect̄ eos i vīn
cula Cōplices vero eoz apposuit torq̄re pa
ter vt p̄fessione eoz certioraret: si in aiām suā
aliqd̄ machinarent̄ filij. Cōfessus est aut̄ q̄
dam multa sibi ab alexandro p̄missa si patri
venenum p̄pinaret. Cōfessus est etiā tonsor
de promissis sibi muneribus, si duz pararet

patri barbam euz iugularēt. Addidit̄ q̄z dicit̄
se alexandri non esse spem ponendā in sene
qui canos tingebat vt videretur adolescens
His motus herodes missis spiculatoribus
iussit filios occidi: et asportari in alexandri
am: ibiqz sepeliri cū alexandro auo suo m̄fno.

De priorē testō herodis et odio ipsius et
Antipatre

Capitulum. xv.

Inscriptum est

stamentū herodes: et Antipatrez
futurū regem instituit. et herodē
qui cognoscebat antipas substituit antipatri
Antipater vero intolerabile odij populi ex
cepit: cūctis scientibus q̄ fratribus suis p̄se
ruisset calumnias. Ob hoc etiam pater tā cū
non recto oculo aspicebat. Ad hec etiam an
tipater molestus erat patri q̄ fratres sibi sub
stituerat: eo q̄ ad filios ipsius Antipatrez re
gnū transire noluit. Alia quoqz maior cau
sa inuidie orta est ei in patrem. Nam pupil
los filioꝝ quos occiderat: paterna dilectōe
fouebat: alijs nepotibus suis eos copulans
in matrimonio. Erāt at̄ s; iosephū paruuli
relicti de aristobolo: herodes agrippa qui
jacobū occidit gladio. et herodias: quā p̄
herodes antipas abstulit. philippo fr̄i suo
timulē q̄ antip̄ ne ad pupillos fr̄m suozū
quē regnū reuocaret herodes: qz eos ex pte
m̄ris cōtingebat. Cōmouit etiam ferozā in
odij herodis: adeo vt ferozas secederet a
fratre. et habitaret in terra q̄ cōcessa ei fuerat
trans jordanem. Ipse p̄o etiā p̄re volēte q̄z
busdam excogitatis occasionibz. Rhomā p̄
perauit: efficacissimū venenū a quadā vene
fica arabica comparās: et apud vxorem fe
roze reponens: quod interim dum ipse abes
set p̄ ministrū quē p̄duxerat: p̄i p̄pinaret.

Ex herodes incarcerationē antipatre in
diantem vite eius.

Capitulum. xv.

Im autē Antipa

c ter rhome esset: mortuū ē ferozas: accepit̄ herodes de vene
ras: accepit̄ herodes de vene
no reposito ap̄d vxorē ferozę: p̄ ancillā fra
cūde a dñā sua recedētē. Itaqz euocatā vxorē
fr̄is relicta afferre venenū eā subz jila p̄o q̄l
allatura egressa d̄ tecto se dedit p̄cipitē: s; sem
p̄na ad regē allata ait. Cuz moreret fr̄ tuus

vir meus ait mihi. Affer huc mulier venenū qd reliq̄t nob̄ antipater: meq; vidente in igne cōsumē ne ad inferos p̄scientiā fratrici dū vtricē ferā Ego p̄o magnā et̄ p̄tē i igne cōsumēs modicū mihi p̄dubios casus: et qz te meruebant reseruauit. Cūq; p̄tē dē cūre neno prulisset: exspirauit. Acceptis qz alijs plurib; argumētis qz antipater in mortē p̄tris grassaret. herodes eū mature reuocauit infemq; illius repudiante. Cūq; filiū d̄ paritricidīo publice accusasset p̄tē varo syrie p̄si de q̄ illis dieb; hierosolymā venerat. posuit eū in custodia apud hierichonta.

De magnitudine morbi herodis.

Caplm. XVI.

Quinq; cōplices

C filij q̄reret pater vt eos cū filio et quistis pimeret supplicijs grauiori morbo ipedit̄ ē. Accedebat et senect̄ euz̄ annosā. lxx. nact̄ erat. animūq; et̄ filioz̄ clades graue affligebant. Erāt at̄ i hierlm̄ duo sophiste. q̄s nō pauci adolecētū sectabant̄ cū leges exponerēt. his opportunū visum est rege tabescere vt aqlā aureā deijcerēt quam rex sup̄ marinā portā tēpl̄i p̄ patrias leges posuerat. Qua defecta rex cōmot̄ animi magnitudine morbū supauit: et in cōtione p̄cedens. in oēs hierosolymitas iniuriā hanc re fundere nitebat̄. Sz ad p̄ces ppli in solos autozes vltus. Illos q̄ in fimb; demissi aq̄ lam p̄ciderāt: viuos incēdit cū duob; sophistis. Dehinc varijs affligebat lāguorib; hā febris nō mediocris erat. purigo intolerabilis in oī corpis supficie: assiduis vexabat̄ colli tormētis. pedes intercutaneo vicio tumuerant. putredo testiculoz̄ vermes generabat. creber̄ anhelit̄ et interrupta suspiria que ad vindictā deī ab oib; referebant̄. Ip̄e p̄o iordānē transiēs apud callionē calidis aq̄s vtebat̄. Cūq; corp̄ et̄ oleo calidiori foueri medicis placuisset: in arcā plenā demersum ita dissolutū est vt etiā lumina q̄si mortuū resoluta torqueret: tū ad clamorē astantiū respicere visus est.

De nobilib; iudeis occidendis in morte herodis et de morte antipatri.

Caplm. XVII.

Quinq; redisset

C hiericho audies iudeos moroz

suā expectantes cū gaudio: ex oī iudea nobiliores collectos iuuenes cōcludi p̄cepit in hippodromo. s. i. carcere circi: p̄cipiēs salo me sorori sue vt cū aiaā suā efflaret statū illos occideret: vt ita oīs iudea in morte ip̄s etiā inuita plāgeret. Hūc p̄o q̄s r̄omā miserat redeūtes eplam tulerūt a cesare vt antipatē in exilium daret. vel si mallet morte dānaret. Quo nūcio paululū recreat̄ cū pomū q̄ libeter vecebat̄ petijisset. cultellū qz ad incidendū poposcit. statimq; cū cussi violēta distenderet circūspiciēs neq; arbiter ip̄ediret se p̄ cussur̄ dexterā sustulit. Sz acciabo cōsobrius et̄ dexterā p̄tinuit: statimq; vltulū q̄si rex esset mortuū in regia domo excuratus est. Quo audito antipater exultās multa cultodib; p̄mittebat vt eū soluerēt. Qd cū accepisset herodes q̄si tulit exultationē filij q̄s mortem. et p̄tinuo missis satellitib; occidit eū. Sz pelirig; p̄cepit i hircanio. Statimq; maris testamētū archelaū regni sc̄p̄it successore: ita tū qz ab augusto susciperet diadema.

De morte herodis et substitutione archelai.

Caplm. XVIII.

De morte autez

P filij q̄nq; dieb; exactis mortuus est herodes. xxxvij. anno postq; a r̄omanis rex declarat̄ erat. In alijs fortunarissimus: in reb; domesticis infelicissimus fuit. Salome p̄o q̄s occidi mandauerat ob soluit. Et sepeluit eū archelaus in herodo iuxta mandātū ip̄s: nihil regij ornatus in funeris pompa p̄termittēs. Septē autē dieb; in lugendo patrē cōsumptis: epulicq; ferab; bus plite populo exhibitis: q̄ mos iudeoz̄ ob expensas funerū multos depauperauit. candida veste indutus ascendit in templū: vtrijq; fauorib; a plebe susceptus ē. sedēq; p̄ tribunali dixit se etiā a regis noīe velle tēperare: donec a cesare p̄firmata foret successio. p̄mittēs qz patre melior oib; appareret. Quo circa alij tributa leuari: alij vectigalia tolli dādam solui custodias acclamabat. Postulat̄ autē archelaū annuens celebratis hostijs erat cū amicis in epulis.

De lite fratru p̄ regno coram augusto.

Caplm. XIX.

Rta est autez se

O ditio q̄ i nouis reb; accidere solē